

MARIJUS ŠIRVINSKAS
marijus@ekonomika.lt

Verslininko palyginimui, konsultantas yra kaip psichoterapeutas – nei venas, nei kitas negali klientui (ar pacientui) įteigti savo nuostatų. „Jeigu bandyčiau primesti savo pažiūras ar moralinius principus, vadinasi, jau kurčiau savo verslą. Mane sūmė ne tam, kad priimčiau savo verslą. Mane sūmė ne tam, kad juos padaryčiau efektyvesnius. Pats esu žaliasis, bet stengiuosi nepainioti darbo su pažūromis, – užsimena pašnekovas. – Nors išteklius turėtume naudoti racionaliai, vis dėlto mes konsultuojame vartotojų visuomenę.“

G. Umbrasas yra ekologiskų pažiūrų ne tik žodžiais, bet ir veiksmais – dažniausiai ir darbą sustinės „Verslo trikampyje“ iš Užupio atmina dviračiu. „Biure specialiai dėl dviračių tualetu kabina perdurėme į dušą“, – priduria EKT vadovas.

Šit jeigu jis konsultuotų Susisiekimo ministeriją, tikriausiai pasiūlytų perdėlioti prioritetus. „Pirmiausia turėtų būti pėsčiasis, tuomet dviratinkas, motorolerinkas, motociklininkas ir galiausiai – automobilio vairuotojas. Kuo galingesnė tavo transporto priemonė – tuo labiau turėtum gerbti fiziniskai pažeidžiamesnį. Tačiau kol kas dviratinkams sudarytos sąlygos yra pusiau diskriminacinės – jie nei pėsčieji, nei vairuotojai.“

Stebuklų nei daro, nei žada
Konsultanto darbo esmė, teigia G. Umbrasas, – padėti priimti sprendimą. „Imoneje tiek direktorius, tiek jo pavaduotojas, tiek visa komanda būna angažuoti ir dauguma mato taip, kaip regeli vadovo akys, – pasakoja svaistraščio pašnekovas. – Tad jiems reikia kito požiūrio. Manau, kartais pasitaiko, kad jie prieš priimdami sprendimą dar kreipiasi ir į būrėją... Tuo metu viešojo sektoriaus darbuotojai dažnai be konsultantų būna net visiškai neigalūs, konformistiskai arba veikiamai subtilių politinių sumetimų. Čia žmonės iš išorės turi daug daugiau teisių pasakyti, kad karalius yra nuogas, ir dar už tai gauna pinigų.“

Regis, šiandien rinkta prisotinta įvairiausių konsultantų, tyrėjų ir kitų specialistų – nuo apklausų rengėjų iki bankų analiti-

CV Gintas Umbrasas	
1977 m. baigė Vilniaus inžinerinių statybos institutą	1992–1994 m. buvo imonės „Transfer“ direktoriaus pavaduotojas
1977–1989 m. dirbo Mokslo ministerijos tarnautoju	1994 m. su kolega įkūrė bendrovę „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“
1989–1992 m. universitete dėstė aplinkos apsaugą	

„Jeigu klientams bandyčiau primesti savo pažiūras ar moralinius principus, vadinasi, jau kurčiau savo verslą“, – atskiria asmeniskumus nuo profesijos G. Umbrasas.
Rokasas Korolajevičius nuotr.

Įkainojęs patarimus

Gintui Umbrasui viskas prasidėjo nuo stiprios verslavimo tradicijas turinčių šveicarų, iš kurių mokėsi ir kuriems dirbo. Kai šveicarai turėjo išsivaiškščioti, jis įkūrė vieną didžiausių lietuviško kapitalo konsultavimo kompanijų „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ (EKT).

nių centru. „Vienus vadina stebukladariais: ir pats mėgstu patraukti jus kurkus, bet dar nesu aptikęs gyvenimiskų pavyzdžių, kad dėl jų patarimų per nurodytą laikotarpį pajamos

būtų virtusios pelnu, – šypsojosi G. Umbrasas. – Yra ir kitas būdas: pasirašyti raiškes ir bandai patobulinti žmogaus darbą. Šitaip galima padidinti veiklos efektyvumą ir 30 proc.“

Pasak G. Umbraso, imonė EKT iki šiol atsilaiskė rinkoje prieš garsias tarptautines kompanijas tik keisdamosi. „Nuo kitų konsultantų skiriamas tuo, kad niekada neuži-

likdavome su jau apčiuptomais produktais, sukurdavome, įtvirtindavome, o atsiradus kopijuotojams ir konkurentams imdavomės kitų sprendimų. Pavyzdžiui, stodami į Eu-

ropos Sąjungą atradome ekonometrinės prognozės, kurias rengti padėjo profesorius Rimantas Rudzkiis. Jis rėmė mus ir ideologiškai“, – pasakoja G. Umbrasas.

savo kandidatūrą. Direktoriui neteipo, bet į pavaduotojus priėmė. „Mes dirbome imoneje, kuri dvejuis metais nus stropiai mokė – darė tai, ką iki šiol iš principo ir daro konsultantai“, – sako G. Umbrasas.

Šveicarų ištreinuoti vadybininkai turėjo pritaikyti įgytą vakarietišką patirtį Lietuvoje, vis dėlto dėl investuotojų rūpesčių projektą teko uždaryti. „Buvome labai mandagiai su rimtomis kompensacijomis išleisti į gatvę“, – pasakoja EKT vadovas. Jis dar atsimena, kad kaip universiteto lektorius gaudavo mėnesinį atlyginimą, lygų 7 doleriams, o jau kaip imonės direktoriaus pavaduotojas – apie penkis kartus didesni.

Netekęs darbo svarstė grįžti į ministeriją, bet įgyta patirtis tarsi pati jį įtraukė. „Netrukus „Vilniaus prekyba“ atidarė pirmąją „Maximą“ Mindaugo gatvėje. Turbūt dar ne visi suprato, ką tai reiškia, o EKT jau tuomet dėstė, kaip reikia organizuoti mažmeninę prekybą. Kartais juokiuosi, kad „Vilniaus prekyba“ matė mūsų užrašus, nors tikriausiai ir jie skaitė gerus vadovėlius“, – šypsoja G. Umbrasas.

Mokosi ir iš egipčių

Iš pradžių EKT konsultantai daugiausia rašydavo planus paskoloms gauti, dirbo su keramikais, naftininkais, kitais. Šiuo metu tarp imonės klientų rastume laivų statytojų, traukų gamintojų, maistinių, vaistinių, bankininkų.

„Apie 2007 metus mes mokėme „Swedbank“ pardavimo vadybininkus, kaip suprasti verslo poreikius – iš jų pačių padarėme mikroverslininkus. Manau, tai padėjo jiems išlaikyti ar net padidinti verslo klientų dalį, nes iki tol bankas daugiau dirbdavo su mažaisiais vartotojais“, – pasakoja konsultantas.

Dabar EKT specializuojasi mokydami imonių darbuotojus jų darbo vietose. „Iprastai vadybos technologijos yra atidirbtos. Tad jeigu pajutote, kad aptarnaujantys žmo-

» Lietuvoje didžioji krizė buvo 1994–1996 metais, o nuo to laiko mes nuolat kylame

» Vyrauja didžiulė atskirtis tarp viršūnėlių ir apačių, dėl to visi lieka nelaimingi

nės prekė siūlo per prievartą, vadinasi, jiems dar reikia mokytis. Jūs turėtumėte nepajusti, o džiaugtis, kad gavote geriausią pasirinkimą, – atskleidžia vieną konsultantų virtuvės principą G. Umbrasas. – Apskritai konsultavimas yra klasika – dauguma vadybos principų žinojo jau senovės egipčiai. Šiandien prieš vadybos teorijos bene pirmiausiai prisidėjo psichologija – humanizavo visą procesą.“

Neretai G. Umbrasas pataria ir turtingiems inžinieriams – apie penkis dirba vienas verslininkui, kurio skolinio ir nuosavo kapitalo santykis prieš praėjusią finansų krizę buvo maždaug 85 proc. ir 15 proc. „Jau aiškinau, kad pirkti sklypus ir statyti namus iš skolinų pinigų, užuot plėtojus pagrindinį verslą,

prieštarauja akademinėms tiesoms. Jis man atskirsdavo, jog visi taip daro, – apie konsultanto misiją kalba G. Umbrasas. – Šiandien jis verslą yra išsaugojęs, bet visą nekilnojamoji turta ir per dešimtmetį sukauptą uždarbį prarado. Apskritai lietuviai per krizę parodė esantys lošėjai.“

Bėgame paviršiumi...

Anot G. Umbraso, krizė Lietuvoje baigėsi 2010 metais, nors ne vienas daugelį metų, tarsi ji tebeturėtų. „Pastaruosius dvejuis metais mane erzina straipsniai, prasižadantys nuo formulės: „kadangi šalyje sunkmetis“ – tai it užkelkimo žodis visose srityse, nuo bibliotekų iki verslo organizavimo“, – atkreipia dėmesį jis.

Pašnekovo manymu, dėl sunkmečio nesiliau-

janti goustis visuomenės dalis vadovavosi neadekvačiais lūkesčiais – gyvena pagal išteklius, bet panikuoja: krizė! Lietuvoje didžioji krizė buvo 1994–1996 metais, kai mūsų vartojimo galimybės smuko per pusę, palyginti su 1990 metais. Iš tikrųjų nuo 1996-ųjų mes nuolat kylame – kilometrai net per Rusijos ir praėjusią krizę“, – teigia G. Umbrasas.

Bet žmonės tai pamiršta, mat nori judėti greičiau, negu išgali patempti ekonomikos vežimas „Manau, šiuolaikinė visuomenė – jau ne mano karta, o jaunesnė, yra per daug racionali, siekia kuo didesnę galios, bet tuo sunkiosiu jau nebeatirina malonumo ir galiausiai kasasi tik paviršiumi, – mano G. Umbrasas.

Pasak konsultanto, žmogus turėtų dažniau išspręsti iš savo veiklos bėgimo takelio. „Jeigu jis visad bėgs tuo takeliu, greičiausiai jį išnės. Geriamo Bronislovo Lubio

širdis taip ir sustojo. Per anksti, – tvirtina 56-metis verslininkas. – Aš vėna pagal išteklius, bet panikuoja: krizė! Lietuvoje didžioji krizė buvo 1994–1996 metais, kai mūsų vartojimo galimybės smuko per pusę, palyginti su 1990 metais. Iš tikrųjų nuo 1996-ųjų mes nuolat kylame – kilometrai net per Rusijos ir praėjusią krizę“, – teigia G. Umbrasas.

„Štai Lietuvos elitus daugmaž sutelpta į vieną žurnalo nuotrauką kataloga, kuris, beje, beveik sutampa su didžiausių skolininkų sąrašais, – atkreipia dėmesį G. Umbrasas. – Mūsų tragedija, kad nesame laimingi ir gyvename pagal griežtą hierarchiją. Vyrauja didžiulė atskirtis tarp viršūnėlių ir apačių, dėl to visi lieka nelaimingi. Galiausiai vienas sluoksnius grūda savo vaikus į Kembridžą, o vaikus į vaikus į vaikais patys išvaizuoja tikėdamiesi ten būti laimingesni. EKT stengiasi ir apie tai kalbėti.“

■ FAKTAI

EKT

- Imonės pajamos priklauso nuo ES finansinių perspektyvų: 2009 m. jos buvo 3,5 mln. litų, 2010 m. sudarė 9,8 mln. litų, 2011 m. – 14,0 mln. litų.
- Bendrovėje dirba daugiau kaip 40 žmonių.
- Nuo 2009 m. įgyvendino per 400 įvairių projektų 200 organizacijų.
- Priklauso Lietuvos vadybos konsultantų, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos, Tarptautinio ugdymojo vadovavimo profesionalų, Lietuvos inžinerinės pramonės, Lietuvos aprangos ir tekstilės imonių asociacijos.

G. Umbrasas: nuo kitų skiriamas tuo, kad niekada neužlikdavome su jau apčiuptomais produktais ir imdavomės kitų sprendimų.
Rokasas Korolajevičius nuotr.